

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Opava 2.5.2012
čj. SRS 018106/2012

Oblastní odbor SRS

Jaselská 552/16

746 82, Opava

Zpráva č. 5 oblastního odboru OPAVA o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 23.4.–29.4.2012

1. Počasí

Počasí bylo většinou slunečné, pouze 24.4. bylo oblačno až zataženo a místy byly zaznamenány slabé srážky. Zpočátku poměrně nízké teploty, avšak už bez ranních mrazů. Ráno bylo do 5 °C a odpolední maxima do 16 °C, teploty se postupně zvyšovaly. Koncem období bylo převážně jasno a teplo, ranní teploty překročily 15 °C, odpolední maxima vystoupila místy až na 28 °C. Srážky byly zaznamenány pouze na začátku období v podobě slabých dešťových přeháněk. Srážkové úhny jen výjimečně překročily množství 1 mm. V neděli 29.4. vál silný nárazový vítr.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

U mrazem poškozených ozimých pšenic a ječmenů místy ještě dochází k dalším zaorávkám. Výskyty škodlivých organismů jsou dosud až na výjimky slabé také pravděpodobně jako důsledek poměrně chladného průběhu letošního jara. Polní práce pokračují setím, přihnojováním, ochranou proti chorobám, škůdcům i plevelům.

OBILNINY

Situace u mrazem poškozených porostů ozimých obilnin je velmi rozdílná. Z těch, které nebyly zaorány, mají některé výpadky rostlin až 50 %, další jsou různou měrou prořídle a jiné téměř dokonale regenerovaly.

PŠENICE OZIMÁ (RF 23–32 BBCH, třetí odnož viditelná až fáze druhého kolénka)

U části porostů přetrvávají následky poškození mrazem, vývoj rostlin je velmi pomalý, místy tvoří pouze slabé odnože. V porostech byl laboratorně ověřen výskyt virové zakrslosti pšenice (WDV) a je možné, že napadení virózy přispělo ke špatnému přezimování (Němčice nad Hanou v okrese Prostějov).

Výskyty houbových chorob jsou slabé, většinou pokračující infekce z podzimu loňského roku.

První výskyty imag kohoutka černého (Oulema melanopus) v okrese Opava byl zjištěn 26.4. v katastru Otice. Výskyty kohoutků (Oulema sp.) obecně jsou zatím velmi slabé, lokálně jsou zjišťovány pozerky nebo už i vajíčka, aniž by byla imaga vůbec pozorována.

Pozorování imag se provádí po uplynutí 4 dnů (nemusí být za sebou) s maximální teplotou vyšší než 17 °C, které následují po splnění sumy efektivních teplot SET_{6,0} 110,0 °C denních stupňů DS (orientačně to bývá v období od konce dubna do poloviny května). Kontroluje se 100 smyků v

porostech pšenice a ječmene na deseti různých místech rozložených na ploše pozemků (10 míst krát 10 smyků). Pozorování vajíček a larev se provádí po dosažení SET_{6,0} 400,0 °C DS (orientačně u ozimé pšenice ve fázi 32–37 BBCH). Pokud je vylihlých larev méně než 50 %, pozorování se opakuje po týdnu do doby, než se zjistí 50 % vylihlých larev. Kontroluje se 10 odnoží za sebou v řádku na 10 různých místech porostu (celkem 100 odnoží) ve vzdálenosti více než 20 m od okraje porostu.

Předpoklad škodlivého výskytu larev je při zjištění více než 70 brouků na 100 smyků. Ošetřuje se v době, kdy poměr vajíček a vylihlých larev je 1 : 2 nebo vyšší.

Střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl zaznamenán v okrese Jeseník (Javorník-Ves).

Pozorování hrabošů se provádí v porostech ozimů na počátku a na konci vegetace. Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha, a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením desetkrát.

Ošetření na jaře se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 50 užívaných východů z nor na 1 ha.

Pozor, ošetřovatel porostu je povinen oznámit použití přípravků pro hubení hlodavců (rodenticidy) tři dny před zahájením aplikace přípravku oprávněnému uživateli honitby, České inspekci životního prostředí a rostlinolékařské správě a projednat opatření k ochraně zvěře s oprávněným uživatelem honitby.

Některé řídké porosty v okrese Prostějov (Poličky, Prostějov, Určice, Vřesovice) jsou silně zapleveleny zejména **úhorníkem mnohohlávkovým (*Descurainia sophia*)**. Lokálně silné zaplevelení **mákem vlčím (*Papaver rhoeas*)**, **ptačincem prostředním (*Stellaria media*)**, **rozrazilou (*Veronica* sp.)**, **svízelí přítulou (*Galium aparine*)**, případně výdrolou **řepky ozimé (*Brassica napus*)** hlásí z okresu Jeseník (Javorník-Ves).

JEČMEN OZIMÝ (RF 25–33 BBCH, pátá odnož viditelná až fáze třetího kolénka)

Na vyzimování poškozených porostech byl ověřen výskyt **virové zakrslosti pšenice (WDV)** v okrese Prostějov (Lešany, Tišín).

Ojedinelý střední výskyt **padlí ječmene (*Blumeria graminis*)** zaznamenali v okrese Olomouc (Paseka).

Pozorování padlí ječmene v ječmeni ozimém se provádí při plném odnožování rostlin (25 BBCH) až objevení se druhého kolénka (32 BBCH). Kontrolují se 2 odnože na 10 místech při úhlopříčném průchodu porostem. Ve fázi 25 BBCH se hodnotí celá rostlina.

Ošetří se porosty, u nichž je napadeno 10 a více % rostlin (odnoží).

JEČMEN JARNÍ (RF 10–23 BBCH, první list vystoupil z koleoptile až třetí odnož viditelná)

Další první slabý výskyt **sítovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** zaznamenali 24.4. v okrese Prostějov (Němčice nad Hanou, Určice, Vřesovice).

Pozorování sítovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene se provádí na konci odnožování (29 BBCH), při objevení se posledního listu (37 BBCH) a začátkem metání (51 BBCH). Kontroluje se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst krát 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere jedna průměrně vzrostlá odnož. Ve fázi 29 BBCH se hodnotí celá rostlina. Ve fázi 29 a 37 BBCH se určí % napadených rostlin (odnoží).

Ošetří se porosty, u nichž je napadeno 5 a více % rostlin (odnoží).

První slabé výskyty **padlí ječmene (*Blumeria graminis*)** byly zjištěny v okrese Prostějov (Němčice nad Hanou, Určice, Vřesovice) 24.4.

Pozorování padlí ječmene se provádí v plném odnožování (25 BBCH), při objevení druhého kolénka (32 BBCH) a na začátku metání (49–51 BBCH). Kontroluje se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst krát 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere jedna průměrně vzrostlá odnož.

Ošetří se porosty, u nichž je při prvních dvou pozorováních padlím ječmene napadeno 10 a více % rostlin (25 BBCH) nebo odnoží (32 BBCH). Na začátku metání se hodnotí napadení dvou horních listů. Ošetření proti houbovým chorobám má zpravidla postihnout celý komplex listových chorob s cílem ochránit zejména praporcový list. Provádí se v období od tvorby posledního listu (fáze 37 BBCH) do začátku metání (fáze 51 BBCH), v každém případě je nutné dodržet pokyny na etiketě použitého přípravku.

První výskyt vajíček **kohoutků (*Oulema sp.*)** v porostech jarního ječmene zaznamenali 24.4. v okrese Prostějov (Němčice nad Hanou). Další první výskyt imag zjistili v okrese Jeseník (Javorník-Ves).

Monitoring a indikace ochrany proti kohoutkům viz pšenice ozimá.

LUSKOVINY

HRÁCH SETÝ (RF 10–13 BBCH, viditelné dva šupinaté děložní listy až třetí list se zálistky, úponek plně vyvinutý)

Další první výskyt požerků **listopasa čárkovaného (*Sitona lineatus*)** zjistili v okrese Přerov (Rokytnice) 24.4.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 50–63 BBCH, hlavní květenství již viditelné, těsně obklopené nejvyššími listy až asi 30 % květů na hlavním stonku kvete)

Místy se v porostech objevuje praskání nebo jiné deformace stonků, poškození kořenových krčků i kořenů a poruchy vývoje květenství jako důsledky **mrazů**.

Lokálně až silný výskyt **fomového černání stonků řepky (*Leptosphaeria maculans*)** na kořenových krčcích v okrese Prostějov (Klenovice, Němčice, Tvorovice) může také souviset s mrazovým poškozením.

Střední výskyty **blýskáčka řepkového (*Meligethes aeneus*)** byly zaznamenány v okresech Bruntál (Krnov), Frýdek-Místek (Hodoňovice), Karviná (Starý Bohumín), Nový Jičín (Kunín), Prostějov (Němčice nad Hanou, Určice), Přerov (Loučka) a Šumperk (Bludov). Výskyt brouků se sleduje jednou týdně od dosažení teploty 9 °C ve 14 hodin do začátku květu řepky. Hodnotí se počet brouků na 50 vrcholových květenstvích.

Ošetření se provede u porostů, kde je v průměru více než 300 brouků na 100 vrcholových květenství.

MÁK SETÝ (RF 10–24 BBCH, vzcházení až fáze třetího až čtvrtého pravého listu)

Některé porosty na Prostějovsku jsou řídké a mezerovité. Dříve vzešlé porosty byly poškozeny **větrnou erozí**.

První výskyt imag **krytonosce kořenového (*Stenocarus ruficornis*)** zaznamenali v okrese Olomouc (Mrsklesy) 25.4.

Výskyt brouků se sleduje dvakrát týdně od začátku vzcházení máku do fáze 4–8 pravých listů, tedy přibližně od poloviny dubna do poloviny května.

K ošetření přistupujeme po zjištění prvních příznaků napadení (asi 5 dnů od začátku náletu) v době maxima výskytu brouků, a to při minimální hustotě 5 brouků na 1 m² (často již v době prvních nakladených vajíček). Ošetřujeme však pouze do růstové fáze maximálně dvou pravých listů (růstová fáze 22), lépe však ještě dříve, někdy již ve fázi děložních listů. Pozdější ošetření proti larvám na kořenech je neúčinné.

OKOPANINY

ŘEPA (RF 09–15 BBCH, vzcházení: délka klíčku je dvojnásobek průměru semene, objevení se děloh nad povrchem půdy až pět listů vyvinuto)

Asi 10 % porostů v okrese Opava (Stěbořice) je postiženo **spálou řepy**. Jedná se o komplexní chorobu, která se projevuje zaškrcováním hypokotylu a následným odlomením rostliny.

CHMEL (RF 08–10 BBA, počátek růstu stonku až pátý pár listů vyvinutý)

Ve chmelnicích probíhá drátkování a zapichování drátků.

První střední až silný výskyt **dřepčíka chmelového (*Psylliodes attenuata*)** byl zjištěn v okrese Přerov (Lazníky) 24.4. ve chmelnicích letos uvedených do klidu.

OVOCNÉ DŘEVINY

V intenzivních sadech převládají slabé výskyty škodlivých organismů, silnější výskyty jsou zjišťovány hlavně na neošetřovaných stromech v silničních stromořadích, extenzivních sadech a na rozptýlené zeleni.

Jádroviny

JABLOŇ (RF 55–59 BBCH, viditelné květní pupeny ještě uzavřené až korunní lístky většiny květů tvoří úplný balón)

První projevy **padlí jabloně (*Psodosphaera leucotricha*)** zaznamenali také v okrese Olomouc (Vilémov) 24.4.

Ošetření se signalizuje v období sekundárního šíření choroby ve fázi 55 BBCH (zelené poupě) a opakuje se podle potřeby (infekční tlak, intenzita růstu, použitý přípravek) přibližně až do fáze 76 BBCH (plody velikosti vlašského ořechu).

Lokální střední výskyt **mšice jabloňové (*Aphis pomi*)** byl zjištěn v okrese Přerov (Tučín).

Kontroluje se 100 letorostů (na 5 místech 20 letorostů z 1 stromu) na konci kvetení, fáze 67 BBCH.

Ošetření se provede při napadení 2 a více % letorostů koloniemi mšic, v případě napadení mšicí jabloňovou 10 a více %.

Peckoviny

SLIVŮŇ (RF 55–65 BBCH, viditelné květní pupeny ještě uzavřené až plný květ)

První výskyty imag **pílatky švestkové (*Hoplocampa minuta*)** zaznamenali v okresech Jeseník (Javorník-Město) a Olomouc (Náměšť na Hané) 25.4., **pílatky žluté (*Hoplocampa flava*)** v okrese Olomouc (Náměšť na Hané) rovněž 25.4.

Sleduje se výskyt imag na lepových deskách ve fázi 61–67 BBCH a výskyt vajíček v období opadu prvních květních plátků (fáze 65 BBCH).

Ošetření se provede při výskytu 5 a více % plodů s vajíčky pílatek. Optimální termín ochrany je při začátku líhnutí housenic.

RYBÍZ ČERNÝ

Silný výskyt **mšice locikové (*Hyperomyzus lactucae*)** zaznamenali v okrese Opava (Opava-předměstí) 26.4.

Za oblastní odbor Opava zpracoval: Ing. Jan Sitek